

Mag het licht uit?

Lights out please!

Tekst: Suzanne Bergman

Fotografie: Platform Lichthinder /

Sotto le Stelle

[E] The beauty of darkness

Nights in the Netherlands are getting increasingly lighter as a result of greenhouse farming, street, flood- and advertising lighting. Platform Lichthinder is a Dutch organisation dedicated to the preservation of darkness. Chairman Wim Schmidt: 'All this light means you can no longer see the stars at night. It's a problem for animals because they need darkness to breed or hunt. And it's bad for your health: blue light, for instance, disrupts the body's hormonal processes.'

's Nachts is het donker. Dat is natuurlijk: de zon is onder, het licht is weg. Toch is het in Nederland ook 's nachts steeds lichter; door glastuinbouw, verlichting op wegen, sportvelden en bedrijfsterreinen, skybeamers en reclameverlichting.

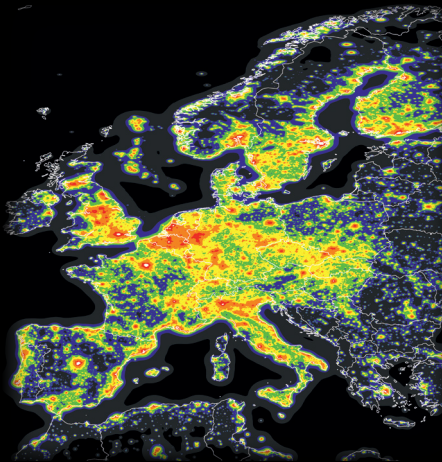
Een slechte zaak, vindt het Platform Lichthinder. Het zet zich in voor het behoud van duisternis als oerkwaliteit van onze leefomgeving.

'Al dat licht 's nachts is ten eerste gewoon lelijk', vindt Wim Schmidt, voorzitter van het Platform Lichthinder. 'Je ziet de sterren niet meer, bent verblind door de overkill aan licht. Dieren hebben er echt last van. Veel dieren leven 's nachts en hebben de duisternis nodig om te broeden of te jagen. Als hun prooi hen eerder ziet dan andersom, hebben ze een probleem. Trekvogels oriënteren zich op het licht van een boortoren. Dat gaat mis. Maar ook mensen hebben last van te veel licht. Te weinig licht is schadelijk voor de gezondheid, maar te veel licht ook. Zo is onderzocht dat blauw licht de hormoonprocessen in het lichaam verstoort.'

De schoonheid van het donker

Nederland is één van de meest lichtvervuilde gebieden ter wereld, en die lichtvervuiling neemt alleen maar toe. Het Platform Lichthinder vraagt daar aandacht voor. Ze werken bijvoorbeeld mee aan de Nacht van de Nacht, die plaatsvindt wanneer de wintertijd ingaat. Die nacht

[E] The Netherlands is one of the most light-polluted areas in the world. Platform Lichthinder wants to draw attention to this issue, for instance, through collaboration on the Nacht van de Nacht (Night of the Night), an event aimed at emphasising the beauty of darkness. This year, the event will take place on 27 October. Do you want to experience real darkness sooner? Then head to any of the following three places in the Netherlands where you can still enjoy complete darkness at night.

wordt, met allerlei 'duistere' activiteiten, de schoonheid van het donker benadrukt. Door nachtelijke wandeltochten door natuurgebieden, sprookjes bij kaarslicht en sterren kijken tussen de wolken door. Vorig jaar genoten 25.000 mensen op deze manier van de duisternis. De volgende Nacht van de Nacht is op 27 oktober 2012. Wil je direct genieten van echte duisternis? Op de volgende drie plaatsen in Nederland is het 's nachts nog écht donker.

De donkerste plekken van NL

- 1 -

Waddeneilanden Met uitzondering van het iets dichter bevolkte Texel, zijn de Waddeneilanden de plek waar je 's nachts nog echte duisternis vindt. Dat is niet zo vreemd. Afgezien van het relatief kleine aantal bewoners van de eilanden, speelt de zee een grote rol in de duisternis. Hoe donker een plek is, wordt voor een groot deel bepaald door het licht dat afkomstig is van een straal van twintig tot dertig kilometer om die plek heen. Omringd door zee hebben de Waddeneilanden dus niet veel bronnen binnen die straal. De zee geeft nou eenmaal weinig licht. Dus kun je op een onbewolkte maanloze nacht op Schiermonnikoog ongeveer drieduizend sterren zien. Ter vergelijking: in Roggebotzand in Flevoland, nummer 27 op de lijst van donkerste plekken, is dat aantal zestienhonderd. Vanuit het charmante BEST WESTERN

Slothotel Igesz in Schagen liggen de eilanden op een steenworp afstand.
www.bestwestern.nl/igesz

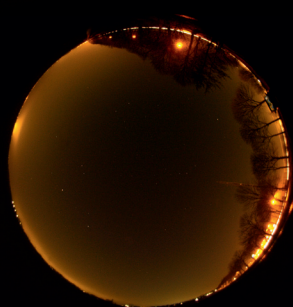
[E] West Frisian Islands

In the West Frisian Islands, you can still find real darkness. The islands are sparsely populated and are surrounded by the sea. The level of darkness of an area is determined mostly by the light from within a thirty-kilometre radius of this area, and the sea produces very little light. So, on a clear, moonless night, you can easily see about three thousand stars on Schiermonnikoog.

- 2 -

Groningse Hogeland en de Friese Waddenkust Hoe verder naar het noorden, hoe meer echte duisternis. Sowieso is het deel van Nederland dat boven de lijn Alkmaar-Apeldoorn ligt stukken donkerder dan het deel eronder: negen van de tien eerste vermeldingen op de lijst zijn plaatsen in de drie noordelijkste provincies. Met de kustlijn in het uiterste noorden op een mooie tweede plek. Ver weg van de grote steden en de dichtbevolkte Randstad liggen de Friese terpen en Groningse wierden in een prachtig natuurlandschap. Aan zee, wat hun duisternis natuurlijk extra ten goede komt. Hoewel de hele provincie Groningen beïnvloed wordt door de stad Groningen als het gaat om lichthinder, is die invloed verwaarloosbaar aan de kust. Zo groot is de stad niet, en hij ligt ver genoeg weg om het Hogeland zich 's nachts in bijna complete duisternis te laten hullen.

[E] Hoogeland Groningen and the Frisian North Sea Coast Areas above the Alkmaar – Apeldoorn line are considerably darker than those below this line. And the higher you go, the darker it gets. The coastline in the far north is ranked in fine second place. Far away from the big cities, the Frisian and Groningen terps are situated in a stunning natural landscape by the sea.

360° Woudse Dijk

360° Ameland vliegveld

BEST WESTERN Hotel Restaurant Aduard is prachtig gelegen in het gebied Middag/ Humsterland in het Hogeland, één van de oudste cultuurlandschappen van Europa! www.bestwestern.nl/aduurd

‘Hoe verder naar het noorden, hoe meer echte duisternis’

hemel dat je de directe omgeving een beetje kan zien – menselijke vormen zijn te onderscheiden, maar gezichten of kleding niet. Op een heldere nacht kun je liggend op je rug in het Gaasterland een prachtige sterrenhemel zien, met de Melkweg duidelijk afgetekend als een witte band. Overweldigend! Dat is in de lichtere gebieden wel anders: daar is het onderscheid tussen sterren en Melkweg veel moeilijker te maken.

In Emmeloord, om de hoek van het Gaasterland ligt het gezellige BEST WESTERN Hotel 't Voorhuys. www.bestwestern.nl/emmeloord

De vier foto's hierboven zijn zogenaamde 'Allsky' foto's: foto's waarop de volledige horizon op een bepaalde plaats te zien is. We zien de nachtelijke horizons van Ameland, de Groningse Waddenkust en in Hemelum in het Friese Gaasterland: de donkerste plekken van Nederland. Ter vergelijking zien we linksonder een allsky-foto genomen 20 kilometer ten zuiden van Amsterdam.

Gaasterland 'Vanuit het bos zo het water in!' De slogan van natuurgebied Gaasterland in Zuidwest Friesland geeft al aan: dit is het land van bos en water. Een bosrijk kustgebied, daar gedijt de duisternis. Net als in andere gebieden waar in de wijde omgeving geen grotere steden of kasgebieden zijn, heeft de hemel in Gaasterland een bijna natuurlijk aanzien. Aan de horizon licht de hemel niet op, wat in lichtere gebieden wel het geval is. Wel komt ook hier nog net zo veel licht van de

[E] Gaasterland

Gaasterland Nature Reserve in southwest Friesland is a woody coastal area. Ideal when it comes to darkness. The sky has an almost natural look, there is no sky glow. On a cloudless night, you can see a brilliant starry sky, with the Milky Way clearly visible as a white ribbon.